

4.1 Basisoperator

Algemene informatie

Context van de kwalificatie	De Basisoperator is werkzaam in zeer uiteenlopende sectoren binnen de proces- en maakindustrie. Dit betekent dat de context en de werksetting van de Basisoperator sterk kan variëren. Hij kan werken in zowel (petro)chemische als mechanische omgevingen. De Basisoperator is werkzaam aan een geautomatiseerde procesgang, waarin onderdelen van het productieproces in meer of mindere mate zijn geïntegreerd en verband houden met elkaar. De Basisoperator werkt in een omgeving waar milieu- en veiligheid van wezenlijk belang zijn. Het risico voor zichzelf, zijn collega's en voor de omgeving kan bijzonder groot zijn.
Typerende beroepshouding	De Basisoperator is zich bewust van de mogelijke gevolgen van zijn <u>procesmatig</u> handelen en werkt nauwkeurig. Afhankelijk van zijn persoonlijke belangstelling, vermogens en ervaring is hij op gelijksoortige werkplekken binnen het eigen bedrijf flexibel inzetbaar, hierbij beschikt hij over aanpassingsvermogen om met kleine veranderingen in het proces om te kunnen gaan. Na een beperkte inwerkperiode is hij ook bij andere bedrijven binnen de procesindustrie (transfer, horizontale loopbaanmogelijkheden) op gelijksoortige werkplekken inzetbaar.
Niveau van de beroepsuitoefening	Niveau 1
Rol en verantwoordelijkheden	De Basisoperator heeft een sterk uitvoerende rol en werkt vaak onder toezicht. Hij kan, binnen zijn werkzaamheden, op basis van een aantal procesvariabelen het procesverloop bepalen en kan eventueel binnen vastgestelde grenzen ingrijpen. Hij is verantwoordelijk voor zijn eigen werk, kwaliteit en de continuïteit van het (deel)proces waarbij hij betrokken is. Hij is waakzaam en roept direct hulp in van een collega of leidinggevende als hij de (dreigende) 1e lijns storingen of problemen niet zelf kan oplossen. Hij werkt nauwkeurig volgens procedures en voorschriften, ook ten aanzien van kwaliteit, Arbo en milieu, gaat nauwkeurig te werk en is, binnen zijn werkzaamheden, zich bewust van het afbreukrisico. Vanwege het mogelijk hanteren van chemische stoffen is de Basisoperator in relatie tot milieu- en veiligheid in grote mate verantwoordelijk voor zichzelf, zijn collega's, zijn werk en zijn omgeving.
Complexiteit	<p>De werkzaamheden van de Basisoperator zijn <u>procesmatig</u>, eenvoudig, routinematig en sterk uitvoerend van aard. Hij maakt gebruik van algemene basiskennis en basisvaardigheden op het gebied van <u>procestechniek</u>. Hij kan bij de uitvoering van zijn werkzaamheden altijd terugvallen op een vakvolwassen collega of een leidinggevende. De complexiteit van de werkzaamheden van de Basisoperator is mede afhankelijk van de te bedienen en te bewaken apparatuur of onderdelen die binnen zijn takenpakket vallen.</p> <p>Hij ziet dat het proces uit verschillende systemen en procesvariabelen bestaat. Hij heeft kennis van het deelproces op zijn werkplek maar is zich ook bewust welke invloed zijn handelen op het totaalproces heeft. Verder heeft hij zicht op de relatie tussen het proces en het product en de consequenties bij het ingrijpen. Hierbij herkent hij mogelijke procesverstoringen van de procesapparatuur en -installaties en kan deze benoemen. Bij een eenvoudig (deel)proces werkt de Basisoperator vaak aan meerdere apparaten, terwijl hij bij een complex proces aan één apparaat werkt.</p>
Wettelijke beroepsvereisten	Nee
Branche vereisten	Nee
Nederlands en rekenen	In overeenstemming met de wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen zijn de voor het mbo vastgestelde referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van toepassing. Voor deze kwalificatie zijn het referentieniveau Nederlands en het

	referentieniveau rekenen vastgesteld op 2F. De beroepseisen ten aanzien van Nederlands en rekenen zijn beschreven in deel C van dit dossier.
--	--

2.1 Basisoperator

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces

Proces-competentie-matrix Basisoperator

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces		Competenties																								
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y
		Beslissen en activiteiten initiëren	Aansturen	Begeleiden	Aandacht en begrip tonen	Samenwerken en overleggen	Ethisch en integer handelen	Relaties bouwen en netwerken	Overtuigen en beïnvloeden	Presenteren	Formuleren en rapporteren	Vakdeskundigheid toepassen	Materialen en middelen inzetten	Analyseren	Onderzoeken	Creëren en innoveren	Leren	Plannen en organiseren	Op de behoeften en verwachtingen van de “klant” richten	Kwaliteit leveren	Instructies en procedures opvolgen	Omgaan met verandering en aanpassen	Met druk en tegenslag omgaan	Gedrevenheid en ambitie tonen	Ondernemend en commercieel handelen	Bedrijfsmatig handelen
Werkprocessen																										
1.1	Bereidt het productieproces voor					X					X	X	X								X					
1.2	Start en bedient apparatuur											X	X							X	X					
1.3	Bewaakt het procesverloop					X					X	X								X	X					
1.4	Voert kwaliteitscontroles aan product uit					X					X	X								X	X					
1.5	Onderhoudt apparatuur					X					X	X	X								X					

Betekenis van de kerntaak voor deze kwalificatie

In deze matrix is per kerntaak aangegeven welke competenties aangewend worden bij de uitvoering van de werkprocessen voor deze kwalificatie. Dit is zichtbaar door middel van een kruisje in de matrix.

Detaillering proces-competentie-matrix Basisoperator

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces		
1.1 werkproces: Bereidt het productieproces voor		
Omschrijving	De Basisoperator neemt de werkzaamheden over van de vorige ploeg. Daarbij raadpleegt hij productiegegevens (inclusief planning) en wisselt gegevens uit met collega 's. De Basisoperator assisteert bij het productieklaar maken van de apparatuur. Hij voert materialen en eventueel hulpstoffen aan- of af en signaleert of de voorraad aangevuld moet worden. De Basisoperator stelt de apparatuur onder toezicht af of in en/of assisteert hierbij en controleert de afstelling aan de hand van de specificaties. Hij registreert en rapporteert de gegevens. De Basisoperator controleert bij de aanvoer van grond- en hulpstoffen of de kwaliteit aan de specificaties voldoen en meldt kwaliteitsafwijkingen aan zijn leidinggevende. De Basisoperator voert bij de voorbereidende werkzaamheden de gewenste procesvariabelen in en controleert deze of assisteert hierbij.	
Gewenst resultaat	De uit te voeren werkzaamheden zijn goed voorbereid. De apparatuur, materialen, grond- en hulpstoffen staan ingesteld en gereed voor productie.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de werking van apparatuur • Apparatuur bedienen • Gebruik registratiesystemen en informatiesystemen • Gereedschaps- en materialenkennis • Materialenkennis • Productieplanningen gebruiken • Schema's lezen • Sleutelvaardigheden • Tekeningen lezen 	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen • Anderen raadplegen en betrekken 	De Basisoperator raadpleegt en overlegt met collega's en of leidinggevende overlegt over de werkzaamheden en neemt deel aan werkbijeenkomsten, zodat de uit te voeren werkzaamheden goed zijn voorbereid.
	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none"> • Nauwkeurig en volledig rapporteren 	De basisoperator registreert en rapporteert gegevens nauwkeurig en volledig, zodat relevante gegevens zijn vastgelegd en collega's en leidinggevende goed op de hoogte zijn van de gang van zaken.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden • Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden 	De Basisoperator neemt bij de voorbereiding van zijn werkzaamheden de nodige informatie snel op en vertaalt deze zodanig dat hij bij op te starten en/of lopende productieprocessen de apparatuur binnen de gewenste procesvariabelen [eventueel onder toezicht] kan afstellen. Hierbij gaat hij bedreven en accuraat te werk gaat zodat de apparatuur klaar is voor gebruik.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Materialen en middelen doelmatig gebruiken • Materialen en middelen doeltreffend gebruiken • Goed zorgdragen voor materialen en middelen 	De Basisoperator voert materialen aan of af en controleert hierbij de kwaliteit van de binnengekomen grond- en hulpstoffen volgens de productspecificaties en meldt afwijkingen aan zijn meerdere. Vervolgens maakt hij materialen, gereedschappen en apparatuur

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces		
1.1 werkproces: Bereidt het productieproces voor		
		klaar voor gebruik en gaat zorgvuldig, efficiënt en effectief om met materialen en middelen.
	Instructies en procedures opvolgen <ul style="list-style-type: none"> • Instructies opvolgen • Werken conform veiligheidsvoorschriften • Werken conform voorgeschreven procedures 	De Basisoperator werkt altijd volgens strikte milieu- en veiligheidseisen, instructies en procedures zodat de werkzaamheden, voor hem en zijn omgeving, veilig uitgevoerd kunnen worden.

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces		
1.2 werkproces: Start en bedient apparatuur		
Omschrijving	De Basisoperator start de apparatuur. Hij bedient de apparatuur handmatig en/of met controlepanelen of maakt gebruik van geautomatiseerde systemen.	
Gewenst resultaat	De apparatuur is volgens de gestelde normen (specificaties) opgestart.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Apparatuur bedienen • Gebruik registratiesystemen en informatiesystemen • Handleidingen lezen • Instructies en procedures toepassen • Procesbeheersing/ Meet- en regeltechniek • Kennis van procestechniek • Schema's lezen • Tekeningen lezen • Kennis eigenschappen apparatuur 	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden 	De Basisoperator start en bedient de apparatuur op accurate wijze en stuurt het proces bij. Hij werkt snel en precies waarbij de apparatuur volgens de gestelde normen is ingesteld.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Materialen en middelen doelmatig gebruiken • Materialen en middelen doeltreffend gebruiken 	De Basisoperator bedient de apparatuur, materialen en middelen efficiënt en effectief, zodanig dat de productieapparatuur naar behoren draait.
	Kwaliteit leveren <ul style="list-style-type: none"> • Productiviteitsniveaus halen • Kwaliteitsniveaus halen 	De Basisoperator is tijdens de bediening kritisch op de eigen werkuitvoering zodat deze aan de afgesproken kwaliteitsnormen en aan de geldende productiviteitsnorm voldoet. Hij stelt de apparatuur zo nodig bij zodat deze binnen de aangegeven normen en specificaties draait.
	Instructies en procedures opvolgen <ul style="list-style-type: none"> • Instructies opvolgen • Werken conform veiligheidsvoorschriften • Werken conform voorgeschreven procedures • Discipline tonen 	De Basisoperator toont discipline en werkt altijd volgens strikte milieu- en veiligheidseisen, instructies en procedures zodat de werkzaamheden, voor hem en zijn omgeving, veilig uitgevoerd kunnen worden.

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces

1.3 werkproces: Bewaakt het procesverloop

Omschrijving	De Basisoperator bewaakt de werking van de apparatuur en zorgt voor een ongestoord en optimaal verloop van het (deel)proces. Hij controleert voortdurend of het procesverloop aan de vereiste specificaties voldoet en voert hierbij zo nodig eenvoudige tests uit. Hij controleert de productiegegevens en signaleert en reageert op geconstateerde afwijkingen aan product en/of apparatuur. Hij houdt controle op ingestelde <i>procesvariabelen</i> en is in staat om, bij eventuele procesafwijkingen, de <i>procesvariabelen</i> onder toezicht bij te stellen. De Basisoperator overlegt met collega 's of vraagt advies/hulp van zijn leidinggevende. Hij legt productiegegevens, afwijkingen en ondernomen acties vast.	
Gewenst resultaat	De apparatuur werkt binnen de specificaties waardoor de productieplanning wordt gehaald. De productiegegevens zijn vastgelegd.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none">• Apparatuur bedienen• Gebruik registratiesystemen en informatiesystemen• Instructies en procedures toepassen• Kwaliteitssysteem gebruiken• Kennis van milieu• Procesbeheersing/ Meet- en regeltechniek• Kennis van procestechniek• Productieplanningen gebruiken• Schema's lezen• Kan storingen herkennen• Tekeningen lezen	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none">• Afstemmen• Proactief informeren	De Basisoperator roept bij problemen tijdig de hulp van collega's en of leidinggevend in, informeert belanghebbenden proactief en stemt zijn acties af, zodat deze op de hoogte zijn van de gang van zaken en het productieproces binnen de specificaties kan worden bijgestuurd.
	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none">• Nauwkeurig en volledig rapporteren	De Basisoperator registreert en rapporteert de procesgegevens in de daarvoor van toepassing zijnde systemen, zodat collega's en leidinggevende goed op de hoogte zijn van het proces en afwijkingen en storingen tijdig ondervangen en opgelost kunnen worden.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none">• Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden• Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden	De Basisoperator bewaakt en controleert, binnen zijn takenpakket, het product en procesverloop en stelt het proces zo nodig bij zodat deze binnen de aangegeven procesvariabelen verloopt, hierbij gaat hij bedreven en accuraat te werk en toont hij inzicht in het productieproces door tijdig onveilige situaties, afwijkingen en storingen aan de apparatuur te signaleren zodat hij tijdig, en in overleg met zijn leidinggevende, de juiste actie kan ondernemen.
	Kwaliteit leveren <ul style="list-style-type: none">• Kwaliteit- en productiviteitsniveaus bewaken	De Basisoperator bewaakt de werking van de apparatuur aan de hand van de gestelde normen en is kritisch op de eigen werkkuitvoering, zodat voldaan wordt aan de kwaliteitsnormen en de productienormen,

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces		
1.3 werkproces: Bewaakt het procesverloop		
		daarbij reageert hij op procesafwijkingen en verhelpt eenvoudige verstoringen.
	Instructies en procedures opvolgen <ul style="list-style-type: none"> • Instructies opvolgen • Werken conform voorgeschreven procedures • Discipline tonen • Werken conform veiligheidsvoorschriften 	De Basisoperator toont discipline en werkt altijd volgens strikte milieu- en veiligheidseisen, instructies en procedures zodat de werkzaamheden, voor hem en zijn omgeving, veilig uitgevoerd kunnen worden.

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces**1.4 werkproces: Voert kwaliteitscontroles aan product uit**

Omschrijving	De Assistent operator voert kwaliteitscontroles uit aan het product. Hij neemt monsters en voert eventuele metingen uit. Hij controleert, beoordeelt en registreert de meetwaarden en eventuele afwijkingen. Hij hanteert bij de controles de productspecificaties en de daarvoor benodigde procedures. Aan de hand van de gevonden waarden signaleert, registreert en rapporteert de Basisoperator afwijkingen aan processen, apparatuur en product. Hij overlegt met collega 's en/of leidinggevende en onderneemt naar aanleiding daarvan actie.	
Gewenst resultaat	De kwaliteitsgegevens zijn beschikbaar en bij eventuele afwijkingen zijn de juiste acties ondernomen.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none">• Beoordelen van monsters• Eenvoudige analyses uitvoeren• Kwaliteitssysteem gebruiken• Kennis van milieu• Monsters nemen• basiskennis Scheikunde en natuurkunde	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none">• Afstemmen• Anderen raadplegen en betrekken	De Basisoperator stemt zijn acties met zijn leidinggevende(n) af. Hij raadpleegt zo nodig collega's over de werkzaamheden, zodat bij afwijkingen de juiste acties ondernomen kunnen worden.
	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none">• Nauwkeurig en volledig rapporteren	De Basisoperator registreert en rapporteert proces- en productgegevens nauwkeurig en volledig, zodat bij eventuele afwijkingen de juiste acties kunnen worden ondernomen.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none">• Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden	De Basisoperator neemt monsters (van bijvoorbeeld grond- hulp- tussen- en eindstoffen, zuivere stoffen, mengsels en bulkmaterialen) op een bedreven en accurate manier zodat er een betrouwbaar en representatief monster is om vervolgens een bruikbare analyse te kunnen (laten) uitvoeren.
	Kwaliteit leveren <ul style="list-style-type: none">• Kwaliteitsniveaus halen	De Basisoperator is tijdens de kwaliteitscontroles kritisch op de eigen werkkuitvoering en voldoet aan de voorgeschreven normen, zodat de verkregen kwaliteitsgegevens betrouwbaar zijn; hierbij de geldende productiviteitsnorm(en) worden behaald.
	Instructies en procedures opvolgen <ul style="list-style-type: none">• Instructies opvolgen• Werken conform veiligheidsvoorschriften• Werken conform voorgeschreven procedures• Discipline tonen	De Basisoperator toont discipline en werkt altijd volgens strikte milieu- en veiligheidseisen, instructies en procedures zodat de kwaliteitscontroles accuraat en veilig zijn uitgevoerd, hij werkt hierbij volgens de afgesproken kwaliteitsnormen.

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces**1.5 werkproces: Onderhoudt apparatuur**

Omschrijving	De Basisoperator controleert tijdens zijn werkzaamheden de apparatuur en signaleert, registreert en rapporteert de aanwezige onderhoudsproblemen. Bij het onderhoud voert de Basisoperator eenvoudige, sterk repeterende en routinematige onderhoudswerkzaamheden uit. Bij complexe en/of omvangrijke onderhoudswerkzaamheden, communiceert hij, na overleg met zijn leidinggevende, de aard van de storing aan de technische dienst en stelt het proces veilig. In overleg met zijn leidinggevende wordt bepaald welke acties ondernomen moeten worden en wie deze gaat uitvoeren. Hij verricht bij gepland, correctief en complex onderhoud voornamelijk assisterende werkzaamheden. De Basisoperator werkt volgens procedures en voorschriften en houdt zijn eigen werkomgeving overzichtelijk en schoon.	
Gewenst resultaat	De apparatuur en de werkomgeving zijn schoon en goed onderhouden. De apparatuur is klaar voor gebruik. Acties zijn afgestemd met belanghebbenden, relevante gegevens zijn vastgelegd en belanghebbenden zijn geïnformeerd. Het onderhoud is veilig uitgevoerd. Het productieproces is tijdens het onderhoud niet in gevaar gebracht.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none">• Apparatuur bedienen• Gereedschaps- en materialenkennis• Kennis van milieu• Onderhoud uitvoeren• Procesbeheersing/ Meet- en regeltechniek• Kennis van procestechniek• Productieplanningen gebruiken• Schema's lezen• Sleutelvaardigheden• Tekeningen lezen• Kennis eigenschappen apparatuur• Kennis van werktuigkunde	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none">• Afstemmen• Anderen raadplegen en betrekken	De basisoperator stemt zijn acties met zijn leidinggevende(n) af en raadpleegten betreft collega's over de werkzaamheden en indien nodig met de technische dienst, zodat deze goed op de hoogte zijn van de gang van zaken.
	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none">• Nauwkeurig en volledig rapporteren	De basisoperator rapporteert onderhoudsgegevens nauwkeurig en volledig, zodat relevante gegevens vastgelegd zijn en belanghebbenden geïnformeerd zijn.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none">• Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden• Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden	De Basisoperator toont technisch inzicht door onderhoudsproblemen te signaleren en vast te stellen, hij voert in overleg met zijn leidinggevende klein onderhoud uit en/of assisteert de technische dienst waarbij hij bedreven en accuraat te werk gaat, zodat dat het productieproces niet in gevaar komt en de apparatuur klaar is voor gebruik.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none">• Materialen en middelen doeltreffend gebruiken• Goed zorgdragen voor materialen en middelen• Materialen en middelen doelmatig gebruiken	De Basisoperator gebruikt materialen en gereedschappen zorgvuldig, effectief en efficiënt, waardoor het klein onderhoud snel wordt uitgevoerd, eventuele stilstand van de apparatuur wordt beperkt en de apparatuur en werkomgeving schoon en onderhouden is.

Kerntaak 1 Beheerst het (deel)productieproces**1.5 werkproces: Onderhoudt apparatuur**

	<p>Instructies en procedures opvolgen</p> <ul style="list-style-type: none">• Instructies opvolgen• Werken conform veiligheidsvoorschriften• Werken conform voorgeschreven procedures	<p>De Basisoperator stelt de apparatuur veilig en pleegt onderhoud aan de apparatuur volgens strikte milieu- en veiligheidseisen, instructies en procedures zodat het onderhoud, voor hem en zijn omgeving, veilig verloopt, de apparatuur goed werkt en het productieproces niet in gevaar komt.</p>
--	---	---